

I. Analiza tekstu

Charakterystyczne dla starożytnych Egipcjan było uporczywe trzymanie się przekazanych im dawnych wierzeń – nawet wtedy, gdy nowe doświadczenia z trudem dawały się z nimi pogodzić. Wierzenia związane z kultem zmarłych są tego interesującym przykładem. Głęboko w prehistorię sięga przekonanie, że zmarły traktuje swój grób jak mieszkanie i „żyje” w nim wiecznie. W okresie tyńickim rozwinął się także inny pogląd, a mianowicie, iż zmarły opuszcza ziemię, aby rozpocząć w zaświatach nowe, wieczne życie. Zatem zmarli egzystowali podwójnie: w swych grobach jako sąsiedzi żyjących, a równocześnie jako osoby towarzyszące bogom w niebie. Egipscy myśliciele nie widzieli w tym sprzeczności, ponieważ obydwa kierunki rozwijały się równolegle do końca historii Egiptu. Szczególny nacisk kładziono jednak w coraz większym stopniu na podróż zmarłych w zaświaty. W czasach bardzo odległych wyobrażano ją sobie jeszcze stosunkowo prosto. Najpierw jako rodzaj usunięcia się ku gwiazdom, później jako dość uciążliwą podróż do państwa rządzonego przez boga-Słońce Re. Około roku 2300 p.n.e. do tych przekonań doszedł nowy dogmat: o istnieniu państwa zmarłych w podziemnym świecie, gdzie władca Ozyrys dokładnie osądzał zmarłych. Od tego momentu tylko ten, kto zdał egzamin przed Ozyrysem, mógł mieć nadzieję na życie wieczne wśród bogów. Aby dostać się przed sąd boży, trzeba było spełnić dwa warunki: przebyć w nienaruszonym stanie niebezpieczną drogę do podziemia i usprawiedliwić się ze swoich uczynków przed sądem. Nie były to łatwe warunki. Pomimo że cieniowi zmarłego przy schodzeniu w dół towarzyszyła zawsze dusza *ba*, wszędzie groziły mu niebezpieczeństwa, a czasem nawet całkowita zagłada. Pełno tu było mrocznych wąwozów, wilczych dołów, zapór z ognia, olbrzymich akwenów, które trzeba było pokonać, a dodatkowo wokół czaiły się podstępne demony i potwory. Zmarły, dobrze wyposażony przez krewnych, miał ze sobą wiele rzeczy, które miały ułatwić mu przeprawę. Były to np.: statek, dzięki któremu był niezależny od humoru przewoźnika, wszechmocne amulety czy księga zmarłych, zawierająca wiele pożytecznych wskazówek, modlitw i zaklęć.

W. Tarnowski, Mumie, Atlas, Wrocław 1991 s. 37-38.

1. Powyższy fragment powinien mieć tytuł obejmujący wszystkie opisane w nim sprawy, czyli:

- a) wędrówka dusz w zaświaty b) warunki sądu Ozyrysa
 c) podwójna egzystencja zmarłych d) kult zmarłych w starożytnym Egipcie

2. W okresie tyńickim wierność tradycji ujawniała się poprzez:

- a) wyprawianie zmarłych w podróż przed oblicze Ozyrysa
 b) wyposażanie grobów w przedmioty codziennego użytku
 c) wypowiedanie zaklęć dla udobruchania duchów
 d) przygotowanie się za życia w podróż do nieba

3. Zmarli „egzystowali podwójnie”, czyli:

- a) na ziemi i w zaświatach b) zgodnie z dwoma warunkami Ozyrysa
 c) wspólnie z duszą *ba* d) w grobie i w ziemskim mieszkaniu

4. Droga zmarłego do krainy Ozyrysa prowadziła:

- a) przez gwiazdy b) przez państwo boga Re c) w górę ku niebu d) przez żywioły

5. Zadaniem duszy *ba* było:

- a) nękanie zmarłego b) przypominanie zmarłemu grzechów
 c) udzielanie pomocy w drodze d) utrudnianie przejścia do zaświatów

6. Księga zmarłych służyła jako:

- a) spis potrzebnego wyposażenia b) amulet
 c) źródło informacji o Ozyrysie d) zabezpieczenie przed demonami

7. Sąd nad zmarłym dotyczył jego:

- a) wiary b) uczynków c) odwagi w drodze d) prawdomówności

II. Nauka o języku, ortografia, sprawność językowa

8. Koniugacją jest:

- a) zbiór czasowników danego języka b) zbiór nieodmiennych części mowy
 c) odmiana wyrazu przez osoby d) odmiana wyrazu przez przypadki

9. Formę trybu przypuszczającego ma czasownik w zdaniu:

- a) Pomógłbyś mi w pracy b) Niech ona ci pomoże.
 c) Pomóżcie nam! d) Nikt wam nie może pomóc.

10. Partykuła jest zawarta w zdaniu:

- a) Chyba masz rację. b) Po prostu idź tam. c) Spoza gór wyszło słońce. d) Jednak wypogodziło się.

11. Formę dopełniacza I. pojedynczej ma zaimek w zdaniu:

- a) Porozmawiaj z nim. b) Zaproszę go do domu.
 c) Nie znam go. d) Nie ufam mu.

12. Zaimkiem przysłówным jest wyraz:

- a) choćby b) natomiast
 c) tamtędy d) żaden

13. Prawidłowo na podstawie słotwórczą i formant został podzielony wyraz:

- a) przy-stanek b) poraż-ka c) od-raza d) pienią-żek

14. Przedrostek znajduje się w wyrazie:

- a) rozważny b) podnózek
 c) zamykać d) ukłuć

15. Dwie podstawy słotwórcze zawiera wyraz:

- a) podgłówek b) przedmurze c) ogniojad d) liczydło

16. Przysłowie *Biednemu zawsze wiatr...* należy zakończyć słowami:

- a) posłuszny b) w oczy wieje
 c) nawiewa liści d) przynosi ulgę

17. Synonimem wyrazu *absolutny* jest:

- a) samowładny b) absolutyzm c) znakomity d) niezwykły

III. Literatura

18. Średniowieczny kodeks rycerski kładł nacisk na:

- a) honor b) zdrowie
 c) sprawność fizyczną d) urodę

19. Hrabia Roland nie wezwał pomocy króla, ponieważ:

- a) nie potrzebował jej b) zgubił róg
 c) rycerze odradzali mu d) uważał to za ujmę

20. Rycerzem był:

- a) Romeo b) Winicjusz
 c) Tristan d) Achilles

21. Walka Achillesa z Hektorem była wynikiem:

- a) zemsty Agamemnona b) gniewu Priama
 c) śmierci Patroklesa d) zwycięstwa Menelaosa

22. W walce z Hektorem Achillesa wspierała bogini:

- a) Afrodyta b) Atena
 c) Artemida d) Demeter

23. Don Kichot stał się rycerzem na skutek:

- a) przeczytanych książek b) namowy narzeczonej
 c) prośby króla d) najazdu wroga na kraj

24. Walka z *wiatrakami* to samotna, nieskuteczna walka o:

- a) pozycję społeczną b) wzniosłe ideały
 c) miłość d) wiarę

25. Odyseusz powrócił do rodzinnego domu w przebraniu:

- a) króla b) błazna
 c) żołnierza d) żebraka

26. Eposem jest utwór, który:

- a) dotyczy dawnych dziejów narodu b) dotyczy dziejów przełomowych dla narodu
 c) dotyczy współczesnej historii narodu d) opisuje zwyczaje i tradycje narodu